

Patiënten goed geïnformeerd over medicatiebelang, niet over bijwerkingen

Meer voorlichting over DOAC's nodig

Met de therapietrouw van gebruikers van directe orale anticoagulantia (DOAC), die nu vijf jaar op de markt zijn, lijkt het goed te gaan. Een stageonderzoek bij de KNMP voor de master farmacie wees uit dat vier van de vijf patiënten een hoge therapietrouw hadden.

Auteur **Susan Hanemaaijer**, stagiaire Zorgonderzoek & Innovatie

DOAC's worden voorgeschreven om een systemische embolie of veneuze trombo-embolie te voorkomen, of aan patiënten met atriumfibrilleren of mensen die een knie- of heupvervangende operatie ondergaan [1]. Deze middelen kunnen in plaats van coumarines worden gebruikt. Het gebruik van anticoagulantia luistert nauw, omdat een stolsel moet worden voorkomen binnen een relatief klein therapeutisch venster zonder dat een bloeding ontstaat.

Anders dan bij coumarines, is bij

DOAC's geen INR-controle (*International Normalised Ratio*) nodig door de trombosedienst. Het wegvallen van deze controle baart sommige artsen en apothekers zorgen, omdat daarmee de controle op therapietrouw (TT) wegvalt [1]. Apothekers kunnen de TT voor deze en andere chronische geneesmiddelen via geneesmiddelafleveringen uit de KNMP/SFK-web-rapportage achterhalen [2]. Om aanvullend inzicht te krijgen in het daadwerkelijk DOAC-gebruik, zijn vijf patiënten geïnterviewd.

Therapietrouw

Via de webreportage 'TT' werden vijf patiënten geselecteerd met een DOAC-gebruik langer dan 35 dagen en een TT van zowel boven als onder de 80%, die zijn geïnterviewd om hun daadwerkelijke DOAC-gebruik te toetsen. Hun leeftijd lag tussen de 67 en 90 jaar en vier van de vijf geïnterviewden waren man. Bij de interviews werden specifieke vragen gesteld over het dagelijks DOAC-gebruik en de dagindeling van de patiënt. De geïnterviewden meldden over-

wegend hun antistollingsmedicatie consequent te gebruiken en niet vaker dan 1-2 keer per maand te vergeten. Eén patiënt gaf echter aan dat hij in het verleden moeite had met zijn DOAC-gebruik. De overigen bevestigden de gemeten TT van de webreportage, en borgen dit door een routinematige dagindeling en geheugensteuntjes (doosje in het zicht plaatsen, aantal capsules tellen). Bij een tweemaal daags voorschrift lijkt de eerste dagelijkse dosis (bij het ontbijt, dat meestal thuis plaatsvindt) nauwelijks te worden vergeten. 's Avonds in geval van een afwijkende dagindeling (uit eten gaan), is het lastig om aan de medicatie te denken.

Kennis van de patiënt

Therapietrouw is afhankelijk van de patiëntkennis over de noodzaak van innemen van de DOAC's. De geïnterviewden zijn voldoende geïnformeerd over het medicatiebelang, maar minder over de bijwerkingen. Zo werden hematomen (na stoten) niet direct herkend als bijwerking van de DOAC's. De patiënten zetten er vraagtekens bij dat zij niet meer gecontroleerd worden door de trombosedienst. Kortom, er lijkt behoefte te zijn aan betere informatie over DOAC's tijdens de jaarlijkse afspraak bij de medisch specialist. Betere voorlichting zal de TT aanzienlijk verbeteren en hierin kan een apotheker veel betekenen. ■

Susan Hanemaaijer liep stage bij de KNMP in het kader van haar master farmacie.

Zie voor de literatuurreferenties de digitale versie van dit artikel op pw.nl.

SUSAN HANEMAAIJER VROEG PATIËNTEN NAAR HUN DAADWERKELIJK DOAC-GEBRUIK

- 1 Nederlands huisartsen genootschap. NHG-standaard: atriumfibrilleren. Utrecht, 2013. Beschikbaar via: <https://www.nhg.org/standaarden>. Geraadpleegd op: 05-05-14.
- 2 Stichting Farmaceutische Kengetallen. Therapietrouw rapportage. Den Haag, 2014. Beschikbaar via: <https://www2.sfk.nl/webrapportages/therapietrouw>. Geraadpleegd op: 05-05-2014.